СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 44. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 24-го лютого 1939. No. 44. Jersey City, N. J., Friday, February 24, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

В СЕНАТСЬКІЙ ДЕБАТІ ЗГАДУЮТЬ ПРО УКРАЇНУ

ВАШИНГТОН. — В часі дискусії над заграничними справами Америки сенатор Рейнолдс висказав свій погляд, як повинна Америка відноситись до европейських справ, а головно до справи походу Німеччини на схід. Він сказав, що має таке переконання, що Гітлер рушить на схід, щоб захопити Україну. Та він хотів би знати хто спинить Гітлера в тім поході? „Це не є наша річ, хто", говорив він". „Я не дбаю, хто. І як довго Гітлер не йде на нас, тільки на схід, ми не повинні пхати носа в ці справи". В іншому місці сенатор Рейнолдс сказав: „Багато люди говорять про те, що ми повинні здержати диктаторів в Европі. Що це нас обходить? Люди журяться Данією і Голяндією. Ми маємо досить власної журби".

БУРЛИВА ДИСКУСІЯ НАД БУДЖЕТОМ.

ОЛБАНІ. — В стейтовій легіслятурі відбулась бурлива дискусія над проектом стейтового буджету, в якім є передбачення нових податків, на суму 64 міліонів долярів. Дві групи зо собою горячо дискутували. Одна заступала погляд, що треба накладати дальші податки і витрачувати державний гріш та в той спосіб оживлювати бизнес, друга група була за обмеження державних видатків і зменшення податків. В дебатах прислухувалась чисельно зібрана публика. Для порядку покликано сто вояків. Дебата ще не закінчена.

І ТУТ ПОЛІТИКЕРИ МАЧАЛИ ПАЛЬЦІ.

НЮ ЙОРК. — Спеціяльний прокуратор Еймин подав до відома, що йому вдалось відкрити ще один ганебний вчинок в Бруклині, в якій замішаний один визначний місцевий політікер. Цей „палитишен" вимушував від померлого Костера, чи фактично Музіки, хабарі за ціну мовчанки про його минуле. Музіка в передсмертнім листі жалувався, що мусів оплачувати окуп за мовчанку. Поліція викрила вже кількох вимушувачів, а тепер попала на слід „грубої риби". Еймин покищо не виявив назвища цього політікера.

СЕНАТ ПІДНІС ЧИСЛО ВОЄННИХ ЛІТАКІВ.

ВАШИНГТОН. — Хоч палата представників означила число воєнних літаків американської армії 5,500, то сенат підніс те число до 6.000. До цеї суми мають добудувати нові літаки, яких бракує.

ЗАГАДОЧНЕ ЗАТОПЛЕННЯ КОРАБЛЯ.

ЧЕТАМ (Масачусетс). — Місцева радіо стація перехопила радіо депешу "СОС" в якій говорилось: „Нас сторпедувала невідома підводна лодка. Діра під водою. Топимося. Нагле." Положення затопленого корабля було означене у віддалі 360 миль від островів Азорів. А назва корабля була подана як „Пекк". Подібну депешу перехопили й европейські стації, але вони також не знають точно до кого належить цей корабель. Інші кораблі, що удались на місце катастрофи, не застали вже нічого.

ВІДВАЖНА ЖІНКА ПОСТРІЛИЛА БАНДИТА.

НЮ ЙОРК. — До малого склепу з цукорками власниці Антоанети Дик вдерся молодий 16-літний бандит і з револьвером в руці домагався грошей. Власниця, що має 54 роки, почала випрошуватись, що вона вбога і грошей не має. Тоді молодий бандит почав обшукувати склеп. Але відважна жінка миттю схопила його в пояс і почала з ним боротись. Бандит вдарив її револьвером по голові, та заразом револьвер випав йому з рук. Він вибіг на вулицю. Жінка, підійнявши револьвер, побігла за ним і на вулиці тяжко його постріляла. Бандит бореться тепер зо смертю в шпитали.

КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ В АДВОКАТСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — Тепер вийшло на верх, що на конвенції організації адвокатів і суддів, що відбулась пару днів тому в Шікаґо, була бурлива дискусія над тим, що в згаданій організації впливи захопили комуністи й соціял-радикали та стараються в ній робити свою підпольну роботу. Згадана організація начисляє 3,400 американських юристів. Найбільші впливи здобули комуністи в нюйорськім і вашингтонськім стейті.

ЗЛОЧИННИЙ РЕКОРД БАНДИТА.

НЮ ЙОРК. — Поліція схопила злодія Майкела Конелана, якого власти випустили минулого року з тюрми на „пароль". Замісць поправитись, той спритний злодій знов зачав займатись крадіжками і за 10 місяців поповнив 85 крадежей, вартости 80 тисяч долярів.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ ВИСТАВИ В КАЛІФОРНІЇ.

САН ФРАНЦІСКО. — —Впродовж пяти днів від відкриття світової вистави в Сан Франціско відвідало виставу коло пів міліона людей. В першім дни відвідало 120 тисяч осіб. Це уважають величезним успіхом.

КРИТИКУЮТЬ ШКІЛЬНЕ ОБРАЗУВАННЯ.

НЮ ЙОРК. — В „Тічерс Каледж", відбулася дискусія представників промислу, праці, молодечих і жіночих організацій про те, як виховувати для нації майбутніх провідників. Загально стверджували, що хоч школи повинні це в теперішній мірі робити, то американські школи цього не виконують. Те виховання, що дають школи, це „маскарада", говорили бесідники.

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВИ В САН ФРАНСІСКО.

У Сан Франсіско відкрито світову виставу, звану „Міжнародня Вистава Золотої Брами". Відкриття доконує губернатор стейту Каліфорнії, Колберт Олсон, вживаючи при цій церемонії висадженого діяментами золотого ключа вартости $38,000. В перший день вистави її відвідали 120,000 видців. За губернатором на образку стоїть президент вистави, Леленд Котлер.

НАМАГАЛИСЯ ПЕРЕЙТИ В КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Стрийська поліція арештувала за намаганий перехід у Карпатську Україну Петра Семенюка та Михайла Настерука, обох з Мізоча,пов. Здолбунів. Крім того арештували Михайла Харитона чи пак Павловича з Драви, пов. Стрий під замітом переводження людей на Закарпаття.

НЕ ВИХОДІТЬ НАДВІР З МОКРОЮ ГОЛОВОЮ!

Найбільша небезпека в зимі — то вийти надвір з мокрою головою. В такому стані можна негайно простудитися, і то так, що й життям можна заплатити за таку нерозвагу. Коли вмиваєтеся, то добре витріть і руки і лице, а бо й волосся, нім вийдете надвір!

ТРЕБА ГАРТУВАТИ ТІЛО!

Хто має добре загартоване тіло, той в зимі не боїться хоч би і якого зимна, а в літі спеки. До холоду й тепла мають добре загартовані тіла, наприклад, канадійські індіяни. Індіянин часто і серед зими має на собі тільки одні штани... і не простуджується. Найскоріше простуджуються ті люди, що дуже панькаються з своїм тілом і носять в зимі по кілька пар панчіх та спіднього білля. Та щоб мати відпорність проти зимна й тепла, треба тіло загартовувати і до зимна й до спеки постепенно.

НАГЛА СМЕРТЬ „РЕВНОГО" СВЯЩЕНИКА.

У православних кругах Холмщини велике враження викликала вістка про наглу смерть декана холмського повіту о. мітрата Івана Карвовського. Померлого декана не долюблювали на Холмщині. У гаряче літо минулого року покійний дістав високе польське державне віднзначення.

БІЛЕЦЬКИЙ ЖАДАЄ МІСЦЯ НА ПАМЯТНИК ШЕВЧЕНКА.

На засіданні міської ради Вінніпеґу в понеділок 6. лютого поставив радний Білецький внесок, щоби дарувати в парку Ст. Джан місце на памятник Тараса Шевченка з нагоди 125-тих роковин його уродин.

Рада передала внесок до обміркування парковій раді.

СПІКСЯ ЖИВЦЕМ.

У Рисивлі біля Рівного на Волині спав на гарячій печі Захар Панасюк. Він зачадився і спікся живцем. Вранці люди побачили на печі тільки зітліле тіло Панасюка.

ВОЛИНСЬКА ЯРИНА ДО АМЕРИКИ.

На Волині перебувало недавно кількох купців з Познаня і Ґдині, що займаються вивозом ярини за кордон, щоб зорганізувати вивіз волинських буряків і капусти до Злучених Держав Північної Америки.

АРЕШТУВАННЯ СВЯЩЕНИКА ЗА „НАМІР УТЕКТИ ЗА КОРДОН".

Поліція з Замостя арештувала сивоволосого православного пароха у Бабичах на Холмщині, о. Івана Которовича, закидуючи йому „намір утекти за кордон". Місце перебування старенького священика невідоме.

ДІТИ ВТЕКЛИ З „РАЮ" НА КРИЗІ.

Недалеко міста Сороки над Дністром, на румунсько-большевицькому кордоні, прикордонна румунська сторожа витягнула з води 2 дітей, що потапали. Виявилося, що це втікачі з СССР. 8-літній Кость Соків і його 7-літня сестра хотіли видістатися з „раю" за допомогою ледової криги, що плила Дністром. Уже біля румунського берега крига почала потапати. Діти стали кликати помочі. Трівожні голоси малих біженців почула румунська прикордонна сторожа та негайно прийшла їм з допомогою.

В ЧІМ СИЛА ЛЮДИНИ?

Сила людського тіла й розуму зростає в міру того , наскільки людина пробудилася до життя. Та знайте, що ми пробуджуємося до ширшого та повнішого життя не тільки тим, що розвиваємо тілесними вправами тіло та шкільними задачами розум. Ми ще сильніше пробуджуємося до життя тим, що переживаємо. Ми стаємо щасливими та успішними тільки згідно з тим, наскільки ми поглибили і силу свого відчування, своє сумління. Це ми називаємо зростом духової сили в людині. Всі дійсно великі люди були не тим тільки славні та великі, що могли глибоко думати, але й тим, що могли глибоко відчувати. Тож і дбайте про розвиток свого тіла і розуму, але ще більше дбайте про поглиблення свого чуття!

СИЛЬНІ ЗУБИ В ЕСКІМОСІВ.

Ті ескімоси, що мають якнайменше звязків з білими людьми та з їх поживою, мають надзвичайно здорові зуби. Данський лікар д-р Петерзен, каже, що, наприклад, у Ґренляндії ті ескімоси, що майже не мають звязків з білими людьми, мають надзвичайно здорові зуби. На кожних таких 100 ескімосів припадає ледви два, що мають надпсуті зуби. А ті ескімоси, що живуть поміж з білими людьми та їдять і таку поживу, як білі люди, мають загально надпсуті зуби. Між такими ескімосами на кожних 100 осіб припадає до 29 осіб із зіпсутими зубами. Тож робить висновок д-р Петерзен, що зуби псує головно така пожива, яку вживаємо, а головно солодощі та на мягко варені страви.

НІКОМУ НЕ БАЖАЄМО КОРИТИСЬ...

ХУСТ. — „Нова Свобода" з 7. лютого б. р. пише в статті п. з. „Батьківщина кличе" ось що: „Клич Батьківщини й української нації зродив у серцях нашого народу тверду віру в кращу будучність. Нікому не бажаємо коритись, але хочемо самі на своїй землі бути господарями, самі створювати собі закони й порядки. Наше українське населення є цілком свідоме свого завдання, тої праці, яка його очікує".

ЧАСОПИС ПРО „БАТЬКА ВОЛОШИНА".

На іншім місці читаємо таке: „Уряд Батька премієра Волошина зразу здобув собі пошану. Всі наші селяни й робітники зразу стали на його сторону, підтримують його змагання, підпорядковуються його розпорядженням. Наше українське населення зразу зрозуміло, що прийшов уряд на чолі з такою людиною, яка завжди некомпромісно боролась за народні інтереси, що настав час, коли дійсно серіозно ставляться до поліпшення його життя".

ВІДОЗВА У.Н.О.

ХУСТ. — Українське Національне Обєднання, взиваючи народні маси голосувати на його лісту, заповіло селянам переведення земельної реформи і приділ землі, а робітникам працю при будові залізниці, стацій, будинків і доріг. А до молоді звертається відозва такими словами: „Коли хочеш, щоб у наших урядах не сиділи чужі люди, але сини нашого народу, то голосуй на нашу партію і навчай інших, несвідомих своїх братів, іди в народ, повчай, скажи іншим, що буде злочином, більшим як самогубство, якщо ми тепер не постоїмо за нашу Державу, за нашу владу і за нашу одиноку партію".

ДО ПРАВОСЛАВНИХ.

ХУСТ. — У відозві до православних У.Н.О. підкреслює, що всі ми сини одного народу, що православну віру ніхто не буде переслідувати, бо „православний такий самий українець як і греко-католик". Є це відповідь на аґітацію підплачених аґентів, що ширять по селах вісти, що „коли при виборах переможе українська влада, то настане великий утиск православних та що уніяти спалять православні церкви...".

ПОШТОВІ МАРКИ К. У.

ХУСТ. — Ґенеральна Дирекція Пошт Карпатської України випустить перші поштові марки Карпатської України. Марки матимуть папір жовтої краски з синім надруком. Ціна 2 корони. Ці марки будуть видані з нагоди першого врочистого засідання Першого Сойму Карпатської України. Продаватимуть їх по 5 корон. Надвишка, тобто 3 корони, буде призначена на добродійні цілі.

ЯКЕ ЖИТТЯ, ТАКА СМЕРТЬ.

ХУСТ. — Провідник „чорних сорочок", що нападали біля Ужгороду на пограничну сторожу Карпатської України, згинув підчас одного з нападів. Називався Іштван Калмар. Був сином рахункового директора в краєвім уряді в Ужгороді, а проводив мадярськими терористами з Радванки. Це ті, що помагають „фенциківцям" прилучити Карпатську Україну до Мадярщини.

НАПРУЖЕННЯ РОСТЕ.

БЕРЛІН. — Німецька преса далі гостро осуджує польську політику супроти німецької меншини. Пише, що в Польщі масово арештують німецьких дівчат, яким закидують, що вони належать до якихсь тайних німецьких організацій.

НЕ ЗМУСИТЕ НАС НЕ ДУМАТИ!

ВАРШАВА. — Ганс Конерт, провідник німецької організації „Дойче Ферайніґунт", яку в Польщі поляки вважають за про-ґітлерівську, заявив польському урядові від імені німців у Польщі: „Можете нас змусити до мовчанки, та не змусите нас до цього, щоб ми перестали думати".

НЕ РОЗУМІЮТЬ БРИТІЙСЬКОГО ЗБРОЄННЯ.

БЕРЛІН. — Німецький уряд глядить косим оком на величезну британську програму зброєння. Вона виглядає на те, що Англія готується до війни. Тільки питання: до якої й з ким? Та найгірше те, що й інші держави мусять збільшати зброєння. А це є величезний фінансовий тягар, який готов їх усіх завалити. Це турбує і Німеччину, бо вона, як подають, бореться тепер з великими фінансовими труднощами. Їй бракує чужої валюти, бо підупав вивіз товарів.

ФРАНЦІЯ І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

ПАРИЖ. — Уродини Вашинґтона були притокою до дуже поважних урядових заяв, виголошених на бенкеті. Французький премієр Далядіє заповів, що Франція не піддасться ніякому насильству, та що у випадку, коли Франція буде загрожена, ціла нація виявить цілком певно цілковиту солідарність. Далі підкреслив, що в змаганнях до мира піде Франція рука в руку зі Злученими Державами. Американський амбасадор Буліт заповів, що Злучені Держави не розпічнуть війни з ніякою державою. Вислід був такий, що виходило, що на випадок війни виступлять солідарно три демократичні держави: Англія, Франція і Злучені Держави.

ВІЙНА ВИСИТЬ У ВОЗДУСІ.

ПАРИЖ. — Таке заповідає Пертіна, якого вважають одним з найкращих знавців політичних відносин в Европі. Він каже, що тоталітарні держави поводяться в такий спосіб, неначе вже існувала величезна міжнародня кріза.

НЕ ВІДКЛАДАЙМО ПРАЦІ НІ ДОПОМОГИ, ЩО ЇЇ ТРЕБА ВИКОНАТИ ТЕПЕР. КОЖНЕ ДІЛО МАЄ СВІЙ ЧАС. ТОМУ СЕЙЧАС ПОСИЛАЙМО ЖЕРТВИ НА УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ, НА ТАКУ АДРЕСУ:

NICHOLAS MURASZKO, Treasurer
UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASSOCIATION
P. O. Box 1014, Church Street Annex, New York, N. Y.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КРУТИ Й ВЕРТИ

Большевицька пропаґандистична машинерія, що від якогось часу мовчала, гейби води в рот набрала, починає знову ворушитися.Члени большевицької амбасади в Вашинґтоні та її платні й неплатні аґенти починають знову забирати слово в важних міжнародних справах. Кілька днів тому, наприклад, заступник самого большевицького амбасадора в Вашинґтоні забрав слово на одній американській конференції, щоби нібито висвітлити затемлену европейську ситуацію, а при тому підсунув кілька хитрих підходів у користь Росії.

Як звісно, від часу мінхенської конференції Гітлера, Мусолінія й Чеймберлина, в світовій пресі говориться про Німеччину як потужну державу, а про приняття Гітлерових домагань Анґлією як доказ цеї потуги. Нікому не є тайною, що Росія була проти того рішення та що вона робила все можливе для покерушування плянів Гітлера. Що вона цього не зробила, це загально приписують слабости Росії.

Проти цих загальних висновків виступає керуючий справами російської амбасади в Вашинґтоні. Каже, що Німеччина переперла свою волю в Мінхені не тому, що вона було сильна, але тому, що вона була така слаба, фінансово й військово, що її союзники боялися, що завдання їй дипльоматичної поражки її просто завалить.

І Росії не кликано на поміч проти Німеччини, — каже цей самий дипльомат, — не тому, що вона слаба, але тому, що вона занадто сильна. . .

Ціль таких виводів така ясна, враження, яке вони мали викликати, такі очевидні, що нема найменшого дива, що ці виводи не найшли в Америці просто нігде ніякого відгуку, дарма що тут є досить людей, які на кожну справу, а передовсім на справу світової політики хочуть дивитися реальними очима. Ґазети подали виводи промовця як біжучу новинку, але не трактували навіть її неожиданих виводів як політичної сензації. Просто гейби хотіли сказати: Пес бреше, а віз іде.

Всі зрозуміли добре вагу виводів большевицького пропаґандиста. Всі знали, що це правда, що Росії на поміч проти Німеччини не кликано. Одначе, чи Росія в обороні своїх інтересів мала аж тоді виступати, як до цього інші закликали? Російський уряд звичайно на інші держави не оглядався й покликування на брак запросин з боку інших держав мусить робити враження викруту, котрого ціль є закрити справжній стан. Яку саме сторону хоче закрити большевицька пропаґанда, не важко догадатися: це ясно зо слів усіх большевицьких пропаґандистів. Це ніщо інше, як слабість, фінансова й мілітарна, російського уряду. Він не лише слабий, але заражений почуттям цеї слабости. Він ще говорить як великан, вказує на свої великі простори, на велику масу населення, але він самий знає, що цього всего для проявлення справжньої сили мало, бо силу видно лише в її проявах. Світ судить силу по проявах, а не по запевненнях про силу.

ОДИН ІЗ СВІТЛИХ ДНІВ

(Зі Львова).

Серед сірої буденщини, що прикриває важкі труди галицької України у важкій і виснажуючій боротьбі за здорову душу народу, а декуди. то й за існування, серед тих безпросвітних днів, серед кривд зі скреготом зубів, серед терпінь і мук, що мішаються з радісною свідомістю про те, що часи чейже зміняться, заблисне десь-колись на овиді ясне сяєво, яке насвітлить минуле, розяснить теперішність, вкаже на ту живучу, бухаючу силу народу, що зродить велике прийдешне. Таким сяючим днем, був день річного Зїзду делеґатів Рідної Школи, що відбувся у Львові дня 2-го лютого ц. р. Відбувся він у просторій, на жаль — жидівській салі, бо дві українські заняли чужі, а третьої — нема.

Не здержали делеґатів високі для них кошти переїзду, не перешкодила злоба урядових польських чинників, що відмовили Рідній Школі належної на такі зїзди залізничої знижки. Від Снятина й Городенки до Ярослава, Ліська, ба й Ряшева, від Сокаля й Турки зїхалися делеґати, щоб підчислити загальні осяги тієї — як писав у привіті для Зїзду львівський епископ Іван — **„найріднішої та найсимпатичнішої установи"**; щоб дати свої практичні поради на дальший кращий розвиток; щоб себе взаїмно пізнати й піднести на дусі, аби не податися перед злобним натиском і пляновим наступом ззовні. А цей наступ такий нагальний, що виринає конечність прискорити діяння українського духа, в найширших масах. Треба в приспішеному темпі освідомити українські родини, залишити їм виховний зразок і матеріял на всякий випадок, якщоб безмежна ненависть гасителів зруйнувала близько 60 літ діючу „Рідну Школу".

А надіятися в нашій дійсності можна всякого. Обєднані противні сили пруть на нас своєю працею, деморалізацією, кривдою, а коли й це не виказує успіхів, — то й чистою механікою: парцеляція на східніх землях, кольонізація — отже мішання населення, виселення рухливих одиниць з прикордонної полоси, а коли й це ще замало, то ладять закон про право переселювати на цілій державній області.

Великі досягнення Рідної Школи. В 1938 р. удержуваних 688 виховних одиниць, 1,090 виховників, крім орґанізаційних працівників, все те оплачуване народнім грошем, чи 2,074 орґанізаційних станиць, це вже більші осяги, як їх має неодна невелика держава. Але нема в нас таких, що вважалиб той стан вистачаючим, задовільним, що намагались би вдержати його непорушним. Всі ми свідомі, що всі ті станиці, це тільки кріпости в нашому загальному, на жаль — все ще тільки оборонному фронті.

І якщоб тим, що бажають упадку Рідної Школи як установи, що загрожує їхнім плянам, здавалося, що відмова права народові на обрядову „коляду" в користь Рідної Школи, звалить цю установу з ніг; або що відмова залізничої знижки на Загальний Зїзд Рідної Школи вдержить дома тих, що тій установі віддані, — то на щастя **дуже завелися.** Три сотні активних діячів заявили на Загальному Зїзді свою однодушність, взяли собі до серця ту науку, що її дають нам правлячі в краю чиники, а саме, що **тільки власними силами,** незалежно від волі й інтересу, чи примх інших — мусимо розбудовувати всі наші цінности, що тільки на тих силах можуть спертися наші надії на майбутне.

Присвоїнню цієї науки дав вислів останній Загальний Зїзд Рідної Школи у промовах делеґатів і принятих резолюціях. Так гідно-достойно ще ніколи не поставив себе Загальний Зїзд Рідної Школи; так **високовартісно й самопевно** ще ніколи не лопотів жовто - блакитний рідношкільний прапор. Останній Зїзд — це була **маніфестація однозгідности** й розуміння високих, незаступлених нічим вартостей, що їх несе Рідна Школа. Не було ґрупи, чи партії, не було кругів, що душею й серцем не взяли участи в тому Зїзді. І як в найбільшій пошані бурхливо вітав Загальний Зїзд привітне письмо Найдостойнішого Митрополита, що слабим станом здоровля виправдував свою неприявність у тому Зїзді, як щиро приняв прихід на салю Преосв. Еп. Никити Будки, старого президента Костя Левицького, голову Наукового Тов-а ім. Шевченка, д-ра І. Раковського, чи інших нотаблів — представників найвищих українських установ, — так теж щиро висловлював подяку і признання, всім чинникам, що причинилися своїм розумом, трудом, грошем до вдержання цієї установи, що є національним плугом. Очевидно — **найбільша пайка признання впала саме Українській Еміґрації Америки,** бож це чинник, що з Рідної Школи ніяк не користає, а своє серце відкриває для неї тільки наслідком панування в ньому ідеї національної соборности. Зокрема згадано за „Обєднання" як ту орґанізацію, через яку українці в Америці так ревно підпирають „Рідну Школу".

По величавому маніфестаціному Зїзді не думає Рідна Школа спочивати на лаврах. Підхід до найширших верств молоді, наукове розроблення української виховної справи та поширення тих відомостей в кожну українську хату, — це провідна лінія дальшої праці. І не злякають всякі ворожі підхвити, як це робить нагірш україножерна (ендецька) польська преса, що представляє діяльність Рідної Школи як крайно шовіністичну, що накликає на неї владу, мовляв: „заступником голови в Рідній Школі є М. Коновалець, рідний брат вбитого полковника" (до речі — Коновалець є від давна секретарем Рідної Школи); не відберуть завзяття такі події, як зайшла в ночі перед Зїздом у Березові Нижньому (Коломийщина), де зі школи Р. Ш хтось повикидав усі українські образи. Рідна Школа буде працювати так, як їй це наказує Ґеній нації, як того вимагає здорова національна ідея.

Х.

ГОЛОД В СОВЄТАХ

Совєтська преса приносить такі вістки:

„Комуніст" (28.1. 39) Сталінська Область в Україні не має в цьому році своєї картоплі, бо середний врожай її виносить тільки 1.5 до 2 тони на гектар. Середній врожай збіжжя виносив 7.5 сотнарів на гектар, а в багатьох районах значно менше.

„Правда" (29. 1. 39): В Воронізькій Области бракує 60% ярого збіжжя на насіння. В Шехтманському районі зїли люди 751 сотнарів збіжжя, призначеного на насіння. В Хворостянському районі зїли 1,783 сотнарів збіжжя, призначеного на насіння. В Верхнохавському районі зникло 3,000 сотнарів насіння збіжжя. В багатьох колхозах мішають навмисно ріжні сорти пшениці і жита з собою, щоб лише власти не забирали збіжжя на насіння.

„Комуніст" (8. 1. 39): В Дніпропетровській Области України не вистачає 82,211 сотнарів зернобобового насіння. В Богодухівському районі невистає 14,312 сотнарів збіжжя на насіння. В Вільховатському районі селяни домагаються допомоги на насіння в висоті 5,205 сотнарів збіжжя, в Краснокутському районі 3,375 сотнарів, в Краснопільському 3,242 сотнарів. В Харківській Области недостає 38.5% збіжжя на насіння.

„Комуніст" (29. 12. 38): В Бобровицькиму районі Чернигівської Области хлібоздачі на 86.2% і до того бракує йому збіжжя на засів весною. Совхоз „Красний Забойщик" здав хліба лише 9,000 сотнарів. Вже тепер забракло йому на засів 330 сотнарів зерна.

„Комуніст" (27. 12. 38): В 188 совхозах України забракло 27,000 сотнарів ярої пшениці та 7,000 сотнарів люцерни на засів.

„Комуніст" (28. 1. 39): В Сталінській Области України недостає 56% ячменю та 46% ярої пшениці на засів.

„Правда" (5. 1. 39): В Красноярському краю деякі райони виконали здачу хліба лише на 32%, а натуроплату для МТС лише на 15%.

„Комуніст" (22. 12. 38): В Софійському районі в колхозі Лібкнехта мали вторгувати за хліб 60,000 рублів, а вторгували лише 13,000. Не було що продавати, бо не вродило.

Про виконання плати хлібоздачі не пише жадна совєтська ґазета, як це було минулими роками. Навпаки, були вістки, що хлібоздача йде погано, що селянство отягається з віддачею хліба, ба що навіть з Москви рішено було вислати спеціяльних підганячів на Україну, щоб видушували хліб з села.

Торговельним установам в Україні видано було наказ, щоб добре пекли хліб та дбали про його доставу на місця споживання так, щоб не було перебоїв в харчуванні населення.

Вісток про врожай дуже багато, але не загальні, а поодинокі, що ось якийсь собі там комуніст зібрав 50 сотнарів пшениці з гектара чи 1,000 сотнарів картоплі або 3,000 сотнарів буряків і т. п. Коли подаються середні цифри врожаю, то лише для поодиноких районів.

Найвиразніше висловлюється ґазета „Правда" (з 29. 1. 39), коли пише, що в Воронїжчині зникає насіння тому, що населення зуживає збіжжя на інші потреби, тобто на прохарчування себе.

Важним являється не лише те, що насіння зникає, але і те, що його зовсім не було, чого доказом факт, що по багатьох областях взагалі не було насіння, бо збіжжя не вродило. Коли москалям не вдалось витиснути з населення здачу збіжжя на насіння, то щож тоді остало хліба для прохарчування селянства?

Вістки про те, що в Україні та в інших частинах Московії вибухають голодні заворушення та що такі заворушення були, як насилу стягали з селян хліб, находять пряме підтвердження урядової московської преси.

Комунізм не зміг перебороти засухи і неврожаю. В комуністичному „раю" панує тепер голод, який ще збільшиться весною цього року. Замісць ратувати населення перед смертю, Москва розпочала переводити трету пятирічку виголодження України).

З УКРАЇНСЬКОГО КАРПАТСЬКОГО ТЕАТРУ

Театр „Нова Сцена", що зродився з малої ґрупи аматорів - учителів, які протягом кількох років своїм власним коштом поширювали живе українське слово з сцени, не зважаючи на ріжні переслідування, сьогодні стоїть на своїй висоті і перемінився в державний театр Карпатської України.

Тепер саме театр „Нова Сцена" робить турне по більших містах східньої Карпатської України: в Ясіню, Рахові та Великому Бичкові. В заїзді на Гуцульщині взяло участь 30 членів під проводом директора театру А. Шереґія і шефрежісера - хореоґрафа В. Лібовицького.

На свойому турне театр „Нова Сцена" є такі вистави:

„Часи минають", драматичні образи на 3 дії з життя Карпатської України. — Ю. Грома.

„Над Дніпром", драматичні образи відомого поета О. Олеся, 60-літній ювилей якого Карпатська Україна святкувала недавно.

„Місяць і Зоря", казка-оперета, лібрето Миколи Чирського, музика М. Аркаса.

„Отаман Хмара" з революційного життя на східніх українських землях. — Ю. Горліс-Горського.

По закінченні турне вертає театр „Нова Сцена" до столиці Карпатської України — Хусту.

Населення Карпатської України приймає українських артистів з одушевленням, як символ свойого відродження.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Анонімний. — „Обєднання" висилає на ті цілі, на які громадянство зложило жертви. Воно не може змінювати волі жертводавців. Дивуєтесь, що вислано на край $10,000, а так мало на „Рідну Школу". А чияж вина? Чи „Свобода" не накликувала, що треба при збірках памятати на Рідну Школу"? Чи не видвигала цеї справи окремою статтею? А щож доброго робите Ви своїм „анонімом"? Замісць показати, що Ви самі зробили для „Рідної Школи" і зібрати в громаді якусь жертву на ту ціль, та при тій нагоді звернутись до загалу з новим закликом, щоб допомогти „Рідній Школі", накидуєтесь на „Обєднання", що воно вислало так мало на „Рідну Школу". Та воно висилає те, скільки зложать для „Рідної Школи". Тому беріться до праці. Якщо Вам та ціль дорога, а такою вона повинна бути, так беріться до роботи і збирайте збірку на „Рідну Школу". А ми певні, що як зробите дійсну роботу, тоді вже певно не будете ховати свого імені. Отже присилайте свою власну жертву на „Рідну Школу" і від інших. Бо тільки таким чином покажете себе розумною, жертволюбивою і патріотичною людиною.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА

В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(12)

Левкова мова припала до серця цареві, котрий мучився підозрінням, що його, неначе дурня, хотять підійти та приневолити чинити це, чого він не хоче. Цар прикликав до себе Анастасія Вяземського, молодого любимця, котрого він вже тоді приблизив до себе.

— Танасю, — сказав цар — якийсь блаженний появився між народом, про війну віщує; розвідайся, що він там такого говорить, а коли почуєш щонебудь про нас, зараз вели схопити його... Не зважати на це, що він блаженний.

Вяземський шукав блаженного, розпитувався, їздив кілька днів по Москві — і слід застиг по блаженнім; неначе у воду скочив; а тільки дізнався Вяземський, що вечором того самого дня, коли він був у царя, виділи його у Подкопая; він кланявся народові на всі сторони і говорив: „Бувайте здорові, люди добрі! Побачите мене хіба в недобрий час, коли ворог бісурман під Москву підступить!" І опісля вже ніхто його більше не бачив.

III.

Цариця.

В кімнатах цариці, довкола великого стола, застеленого зеленою в червоні цвіти скатертю, стояли дві робітниці й стара бояриня, що наглядала над жіночими роботами. Подальше від них, коло дверей, стояв мужчина, літ понад трицять, з задумчивим лицем і безнастанно опускав очи в землю, як цього вимагала ввічливість й поважання до цього місця, в котрім він знаходився. Одіж на ньому була напів монаша, чорна, довга: лише голова була відкрита. На столі лежав рисунок, представляючий зложення Христа до гробу. Женщини, що стояли довкола стола, знаходилися очевидно в тревожнім дожиданні і безперестанно споглядали на маленькі двері, ведучі до дальших кімнат цариці Анастасії. Ніхто не смів завести розмови. Вкінці двері відчинилися, ввійшла цариця, женщина бліда, сухорлява; її черти, колись гарні, були глибоко поорані передвчасними зморщками, в її очах відбивалися смуток і огірчення. Вона була одягнена в голубу атлясову літню сукню з срібними вишиваннями; на голові у неї була боброва шапочка з денцем, усіяним перлами. За нею поступали дві панни в червоних літніх одягах, з розпущеним волоссям. Їх боязкий погляд вказував, що їх тримають в острій дисципліні. Наближившися до стола, цариця мовчки оглядала рисунок.

— Ось тут, матушко государице-царице — сказала стара бояриня — іконописець з Новгорода розмалював взорець плащениці; може твоїй цариці подобається".

Іконописець поклонився до землі; цариця поглянула на нього, відтак подивилася на рисунок і сказала тихо до боярині:

— Видати йому три рублі, най іде.

Бояриня дала знак іконописцеві, а цей, зрозумівши, вклонився і вийшов.

— Перший артист, — сказала бояриня, — матушко государине-царице і вельми учений, у отця Сильвестра на вихованню перебував; а дав йому Бог талант іконописний. Він живе, государине, в Новгороді.

— То він новгородський? — сказала цариця, — а й у Сильвестра виховався? Не хочу! Не робити плащениці після його взірця. І найперше не приводити мені з Новгороду ніяких майстрів, а передівсім вихованців попа Сильвестра. Чуєш? Щоби цього більше не було! Чиж у наших городах не можна вишукати? Хібаж у Москві нема гідних? Що це таке, все з Новгороду й з Новгороду? Новгород для всього взірцем став, і навіть Богові по новгородськи велять молитися. Москва голова Новгородові й всім городам: так і в книгах написано. А хібаж у Новгороді більша благодать? чиж ростовські чудотворці не святіші від новогородських? Новгороду не рівнятися з Ростовом, а не то з Москвою! А ти може Новгородка, чи що?

— Матушко государине, — сказала бояриня, — відомо тобі, що я родовита московка, зо старинного московського роду.

— Но, то знайди іншого іконописця, — сказала цариця, — але не з Новгороду, а вже ніяк з Сильвестрових вихованців. Піп набирає собі на вулиці Бог знає кого, та на людей виводить... І через його вихованців ніхто хліба не може дістати. І попами своїх ставить, і піддячими ставить, та ще образи малюють його люди. Знайди кого іншого.

— Станеться по твоїй волі, государине-царице, — сказала бояриня.

На це ввійшли в кімнату два брати цариці, Григорій і Никита, одинокі мужчини, що мали право в кожній порі входити до кімнат цариці.

Анастасія продовжала:

— А три рублі? То їм і пропасти з твоєї вини! Колиб ти мені була сказала, що з Новгороду, то я була би й не казала навіть показувати його образу і взірця.

— Матушко государине — сказала бояриня — не гнівайся. Я зверну ті три рублі, коли вони даремно страчені через мою вину.

— Було би між жебраків роздати! — говорила цариця. — Ади, три рублі не знати за що взяв! І так дре за свою нужденну роботу на ніщо нездалу, а інші бідні з голоду вмирають. Їм треба помагати, а не даремно кидати гроші сильвестрівцями. Розтовстівся вже забагато попина, нехай би з своєї наживи роздавав своїм.

— Матушко-государине, — говорила бояриня, — будь ласкава не гніватись. Я зверну три рублі.

Я від тебе трьох рублів не візьму назад, — сказала цариця — віддай їх половину до Тройці, а половину між жебраків розділи, коли твоя воля. А то, справді, скільки бідних можна би обділити трьома рублями, а так вони в одну ненаситну утробу новгородську попалися... Боже, Боже, прости наше прогрішення! Ну, гляди, постарайся за іншого іконописця, московського або ростовського, або ярославського, тільки не новгородського і не з Сильвестриного гнізда. Іди до себе.

(Дальше буде).

• З ДНЯ •

БОЛЬШЕВИКИ ОСУДИЛИ ПЛЯТОНА.

Ні сіло ні впало, большевицькі власти недавно проголосили науки старого грецького фільософа Плянота, що жив поверх 2,200 літ тому, „фашистівськими". Вслід за тим вони повикидали його твори з бібліотек та заборонили поширювання їх серед людей.

Чому таке вони зробили? Таж Плятон був перший, що виложив комуністичний устрій. В своїм творі „Република" він виразно каже, що найкращий суспільний устрій був би такий, в якім зникнулаб приватна власність, а все перейшлоб на власність держави, чи нації. Далі він говорить, що в тім устрою кожна особа повиннаб знайти таке заняття, яке вона любить, та виконання якого не справлялоб їй вічних прикростей й незадоволення. Далі він говорить, що повинна також зникнути родина, а людей повинні приводити на світ добірні жінки, які доглядалиб дітей спільно, не знаючи навіть котра їх дитина.

Колись большевики були дуже горді на те навчання Плятона й покликались на нього як на „першого комуніста". Та ось по 20 роках влади вони викляли його.

ЧОМУ ТАКА ЗМІНА?

Що за причина такої наглої зміни? Причина та, що Плятон, який в своїй уяві створив теорію комуністичної держави, заразом точно означив умовини, серед яких та держава моглаб існувати й успішно розвиватись. А ті умовини вимагають, щоби при проводі держави були не лайдаки і бандити, тільки розумні люди, фільософи.

Дословно він говорить таке: „Як довго фільософи не стануть королями, або королі і принци цього світу не дістануть духа й силу фільософії та в той спосіб політична велич не зіллеться в одно з мудрістю; а ці простіші вдачі, що пруться до осягнення цих речей не будуть змушені стояти збоку — міста ніколи не матимуть спокою від лиха, а також не матиме його ціла людська раса, я переконаний в цьому; щойно потім матиме ця наша держава змогу жити і бачити денне світло".

ОЗНАЧЕННЯ ФІЛЬОСОФА.

Далі Плятон виказує величезну трудність в означенню „фільософа". Він каже, що багато людей думає, що вони „фільософи", а тимчасом так не є. По довгій дискусії він приходить до висновку, що „фільософом" можна уважати того чоловіка, котрий вміє бачити „досконале, вічне, незмінне".

Отож Плятон хоче поручити провід держави людям, які вмілиб відкрити досконалу, вічну, незмінну правду; які любилиб ту правду; які малиб відвагу і витревалість впроваджувати ту правду в життя; які в виконуванні цеї функції забулиб цілковито про себе, про свої особи, а служили виключно тій вічній правді.

ХТО НЕ ПОВИНЕН ПРАВИТИ.

Розбираючи державні справи Плятона також для контрасту наводить, які люди не повинні правити. Неповинні правити люди, які тих прикмет не мають. Та передівсім не повинні стояти при кермі всякі демагоги, дуриствіти, „софісти". Бо хоч вони часто дуже хитрі, то проте не проникають справи до дна, а трактують все поверховно.

Плятон порівнює їх до чоловіка, який ходить коло якогось звіра; пильно вивчує звички звіра; знає, коли звір голодний, чим його наситити; знає, які речі дразнять звіра, а які успокоюють. Всі ці речі він пильно вивчує і навіть своє знання уважає „наукою". Та проте він не заглядає до нутра звіра, не знає природи самого гніву; що це за сила, де її джерела, які засади нею керують? Він також не знає що „добре", а що „зле", а ці поняття він достроює до повединки звіра і відповідно до цього називає одні речі „добрими", а інші „лихими".

ЩО ДІЄТЬСЯ, КОЛИ ЛИХИЙ ПРОВІД.

А ще далі Плятон через порівнання представляє, що діється в державі, коли керування нею опиниться не у властивих руках? Держава тоді вигладає немов корабель під кермою недосвідченого капітана. Моряки, завважившп безрадність капітана, навипередки рвуться до нього з порадами й домаганнями передати їм керму. Хто сильніше кричить, той скорше дібеться до влади. Та інші моряки, що в тім замішанні уважають себе також авторитетами в мореплавстві, незадоволені з нового назначення. Вони кидають новоназначених у воду, або їх мордують. Заразом всі вони розбивають склади, граблять все, дають своїм диким інстинктам повну волю.

В тім дикім замішанні, чим розумніший чоловік, тим менше його слухають. Всяка розумна порада викликує кпини, а навіть стягає нещастя на того, що її висказав.

ЗРОЗУМІЛО, ЩО БОЛЬШЕВИКИ БОЯТЬСЯ ПЛЯТОНА.

Не диво, що большевицька влада з такою лютою накинулась на твори Плятона і їх проскрибувала. Читаючи ці твори совєтський громадянин готов зачати думати; а думаючи знайде подібні відносини довкруги себе.

Освальд Бурггард, українець німецького роду, поет високої якости, що пише під прибраними назвищами „Ю. Клен" і „Г. Явір", в останнім числі львівського „Вістника" пише про Совєти, звідкіля він утік лиш кілька літ тому. Він говорить, що большевицька цензура скреслила в книжці Джека Лондона „На Дні" навіть те місце, в якім він наводив про нужденне життя лондонського робітника, вичисляючи яку малу пайку той робітник на тиждень дістає. Але та пайка, хоч в очах Джека Лондона була „нужденна", то в очах совєтських громадян була така велика, що вони „мало не вмирали з заздрощів", пише Бурггард.

Большевицькі наймити і їх скриті прихильники за границею лають німців, що ті палять книжки. Але ні словечком не натарвують большевицької дичі, яка проскрибує Плятона, цензурує Джека Лондона чи Шевченка.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В „Свободі" з 23. лютого б. р. в статті „Україна і Німеччина" написано: „А також хотілиб ми знати бодай про одну чужу газету, англійську, французьку чи американську, яка пиfалаб, що Німеччина оборонила того, щоб Ужгород і Мукачів остались при Карпатській Україні". Має бути „... яка не писалаб, що Німеччина..."

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО...

Найвищою горою світа є Мавнт Еверест, висока на 8,882 м.

Найдовшою рікою світа є ріка Ніль, яка має довжину 6,400 км.

Найвищою церквою є катедра в Кельн (156 м.)

Найбільше мешканців має Ню Йорк (8 міліонів), значить стільки, що ціла Бельгія та два рази більше як Париж.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩО Я ХОТІВ СКАЗАТИ?

Я не думав і не думаю агітувати за читання польських газет. Але я є тої думки, яку так гарно виразив п. Мілішович, що пише, що не є розумно відкидати цілком читання чужої преси. Та хочу звернути увагу, що від чужого злодія завжди можна легко охоронитись. Зате тяжко від свого власного. А таким злодієм є большевицька преса, що вкривлює українську душу, а яку многі держать по своїх хатах. Це є далеко більше нещастя ніж читання польської преси; бо вартість цеї останньої всі добре знаємо. Вона нас не заразить, а кого заразить, то цей і так нічого не варта. Зате гірше з тою пресою, що друкується українською мовою. І на це треба звертати більшу увагу, бо це важніша справа.

Гнат Климишин,
Палмертон, Па.

НІМЦІ Й КАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Читаю в „Свободі", що якийсь читач жаліє, що німці трохи помогли, що повстала Карпатська Україна. Мені видається така дискусія смішною. Як на лопаті треба викладати те, про що кожний американець знає. Поступаємо як діти, а не як розсудні люди. Щож великого сталося, коли так склалося, що німці могли в дечім допомогти тому, що ми змогли вратувати для нашого народу Карпатську Україну? Чи подібні річи не діються з іншими народами? Чи взагалі який нарід визволявся без помочі інших?

Говоримо про „власні сили". І так має бути. Проливали ми кров за чужі народи і за чужі держави. Тепер будьмо готові пролляти власну кров за власну державу, за свою Україну. Так і виховуймо себе. Та це не значить, що ми не маємо шукати за союзниками, що ми не повинні брати допомоги наприклад і від Німеччини, якщо її можемо дістати. Але памятаймо, що готові голубці нам з неба не впадуть. Ніхто другий нас не визволить і держави нам не створить. Це є діло наше.

Дмитро Шафранський,
Огденсбург, Н. Й.

ДОТЕПНИЙ ШИМПАНС

Про те, що шимпанси вміють думати зовсім льогічно, доказує подія, яка недавно трапилася в зоольогічному городі в Калькуті.

Перед кліткою, в якій сиділи кілька шимпансів, затримувався дуже часто якийсь малий хлопчина. Одного разу він приніс кокосовий горіх і хотів його подати малпам. Та горіх був такий великий, що не влізся між сталеві прути клітки. Один із шимпансів схопив горіх лапою крізь клітку й обертав його так довго аж горішну частину горіха обернув до клітки. Потім він відгриз одиноку мягку частину кокосового горіха, яка знаходиться вгорі, й намагався пробити горіх, щоб дістатися до молока, яке знаходиться в середині горіха. Колиж йому це не вдалося, почав дивитися благально на хлопця. Хлопчина подав малпі сірничок, яким шимпанс хотів пробити горіх. Та крихкий сірничок зломився. Тоді доглядачка, яка йшла з хлопчиною, подала шимпансові пильник від нігтів. Шимпанс відчинив пильником горіх і виссав молоко. Опісля віддав докладачці пильник, витягаючи лапу крізь клітку.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ГЛЕСТЕНБЕРІ, КОНН.

Ювилей братства св. Івана Хрестителя.

День 19. лютого залишиться на довгий час в памяти глестенберської громади. В той день згадана громада обходила 25-літній ювилей місцевого братства св. Івана Хрестителя, від. 138 У. Н. С. Ювилей почався Службою Божою і панахидою за померлих членів. Усі члени на чолі зо своїм урядом стояли в рядах. По відправі члени і гості удались до просторої галі, де засіли до столів. Члениці братства подавали смачні потрави, які благословив їхній парох о. Баландюк. Секретар С. Кунікевич відчитав ціле діловодство 25-літнього існування братства. Потім предсідник п. Сидоряк попросив до слова А. Маланчука, котрий в своїй бесіді підніс заслуги тих перших піонірів, що будували Союз, та сказав, що найкраще вшануємо той ювилей, коли придбаємо кілька нових членів до У. Н. Союзу. По його бесіді зголосились чотири нові кандидати й заявили, що хочуть стати членами 33-тисячної союзової родини.

Підчас забави переведено дві збірки. Одну на Карпатську Україну, що принесла $53.10. Друга на пресовий фонд „Націоналіста", яка принесла $15.

По інших місцевостях, відвіданих мною в минулому тижні, слідне також велике зацікавлення надходячими союзовими зборами. Можна сподіватися представників багатьох відділів. Минулого тижня в приєднуванні членів працював найбільше відділ 421, що приєднав 12 нових членів, і відділ 390, що приєднав 5 членів.

А. Маланчук,
організатор стейту
Конетикат.

Жінки!

Суддя до вломника: — Отже ви три рази одної ночі вломилися до того самого склепу і вкрали лише одну сукню? Чому ви верталися?

— Та, прошу високого суду, мусів через жінку два рази обмінювати, бо все їй не подобалася.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

АВТА ЗМІНЮЮТЬ СПОСІБ НАШОГО ЖИТТЯ

В більш як сорок містах Злучених Держав відбулись вистави нових автомобілів. Вони відновили дискусію на тему, яку ролю відограє автомобілева індустрія в економічному житті Америки, бо нормалізація згаданої індустрії є показчиком загального господарського піднесення. Знавці доказують, що хоч в Злучених Державах люде користуються сімдесять відсотками світової продукції моторів, то автомобілева індустрія в Америці має вигляди на розвиток. Авто вже давно перестало бути люксусом як для рільника так і для робітника. Моторовий вік основно зміняє спосіб нашого життя. Міське населення постійно поселюється за містом де воно може вигідніше жити і дихати свіжим незатроєним воздухом. Міліони людей скоро житимуть у стомилевій віддалі від міста, куда щодено їхатимуть на заробіток. Транспортація вимагатиме міліони нових автомобілів і на цім власне основує моторова індустрія свою будучність.

Комерційна продукція моторових возів почалась 1900 року. Того то року продано 4,192 автомобілів, які були дуже примітивні й зовсім неподібні до цих, якими тепер їздимо. Це був, так би мовити, початок моторового віку в Америці. В 1910 році в Злучених Державах вже випродуковано 181,000 авт, 1920 року зроблено їх 1,905,000, а в 1929 році, перед самою депресією, американська моторова індустрія випустила на ринок 4,800,000 автомобілів. Господарська скрута значно втяла автомобільну продукцію, але вже в 1938 році вона знов піднялась. Минулого року на автомобільнім ринку знов появилося 3,798,000 нових автомобілів. Статистика доказує, що на світі нині є 45,000,000 авт, з того 31,500,000 цебто 70 відсотків світової продукції, є в Злучених Державах.

Автомобіль не видумала одна людина. На його частини є 300,000 окремих патентів. Мотор в нинішнім автомобілі, це продукт систематичного уліпшування. В початках свого існування мотор складався з 7,000 частин і, як забавка, був головною атракцією в цирках. Нинішне пересічне авто складається з 15,000 частей які, в кожнім разі, можна замінити новими.

Перша поява автомобіля для загального ужитку була викликана в деяких кругах велике занепокоєння. Наприклад, фабриканти кінних возів й упряжі відразу предвиділи кінець своєї індустрії, а фіякри жалувалися, що таксівки відбирають їм заробіток. В цім було багато правди, бо наслідком появи автомобіля около півтора міліона людей втратило спромогу заробітку. Однак поспішний зріст автомобілевої індустрії за кожну втрачену працю створив чотири нових. 1937 року в автомобілевих заводах працювало біля 583,000 робітників, 1,125,000 людей займались продажею і лагодженням авт, а 279,000 робітників працювали при будові автомобільних доріг. Крім цього в Злучених Державах є 3,109,000 керівників вантажних троків та 171,000 керівників автобусів і таксівок. Значить, що автомобілева індустрія в Злучених Державах дає заробіток 6,037,000 людям.

В рільництві моторова індустрія також зробила зміну. Фармерські трактори замінили коней при оранню і сіянню, а при помочі авта фармери можуть скорше з собою сходитись і творити краще громадське життя. Варто ще зазначити, що перед появою авта не кожний мешканець міста міг мати коня з бричкою, а тепер багато з них їздять автомобілями.

Очевидно, що кожна справа має два боки — злий і добрий. Злим боком моторового віку є те, що автомобілі забивають багато людей. В 1936 році згинуло 36,800 осіб, а 967,840 людей авта тяжко скалічили. На виставах нових авт можна було бачити, що фабриканти уліпшують контрольну машинерію авта. Тому треба надіятися, що такі уліпшення й обережність в керуванні автом значно зменшать автомобілеві випадки в Америці.

ФЛІС.

В крамниці.

Жебрак: — Дайте кусничок хліба!

Крамар: — Не маю початого, самі цілі.

Жебрак виймає з торби кілька кусників:

— То прошу дати цілий, я видам вам решту.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN CHORUS WINS SILVER CUP AT FOLK CONCERT

First Annual Recital by Racial Council Groups Given Warm Greeting by Audience.

The first annual folk concert recital of the Racial Council of Stamford was given last evening in the auditorium of the Burdick Junior High School. A capacity audience gave all of the programs enthusiastic reception.

Programs of three to four songs each were sung by organizations from six racial groups. The Dunbar Choral and Dramatic Club, led by Mrs. Maude Darrow, representing the Negroes; the Junior Hadassah Choir, a newly organized chorus of Jewish girls who sang songs of Palestine in Hebrew under the leadership of Miss Mildred Haber; the Scottish Choir of 33 voices wearing costumes representing Saint Andrew's Cross, the patron saint of Scotland, led by Walter R. Rye and accompanied by Sara D. Aitcheson; a Lithuanian Quartet, directed by Hedwiga V. Stulginski and accompanied by Miss Ann Matutis; the Ukrainian "Boyan" Chorus of St. Vladimir's Ukrainian Catholic Church, led by Peter Szawinsky and accompenied by A. Panasiuk; and St. Mary's Russian Orthodox Church Choir led by John Kunsaw.

The songs were largely folk songs of the various countries. The colorful national costumes of the singers and the differences in music of the various nationalities held the audience.

Irving Rosenblum, secretary of the Racial Council, in making the announcements and speaking of the aims of the Council said that it did not share the viewpoint that "practice of Americanism demands the extermination of those who are of foreign birth or trace their origin to foreign lineage."

During intermission a talk was given by Horst von der Goltz, executive director of the Folk Festival of the World's Fair of 1939, and one of the judges of the Stamford Recital. He told how the popularity of folk singing had grown in New York during the last 20 years. He said that at present in New York there are more than 100 singing societies representing 40 nations, having more than 6,000 singers in costume, and 20 regional orchestras. The Folk Festival will be held at the World's Fair on May 7.

A silver cup was awarded to the Ukrainian "Boyan" Chorus for presenting the best program. In presenting the cup on behalf of the board of judges consisting of Mr. von der Goltz, David Rabinowitz, Miss Dinda Cappabianca and William O'Shaughnessy, Mr. O'Shaughnessy said that the judges had considerable difficulty in making the award. The cup will be competed for annually and held permanently by the organization which wins it three times.

(Stamford Advocate, February 17, 1939)

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СИРАКЮЗ, Н. Й. Надзвичайні збори Тов. Запорозька Січ, від. 317., у справі злуки (з другими місцевими відділами) відбудуться в неділю, 26. лютого, по Сл. Божій, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів і членкинь прибути й цю так важну справу конечно вирішити. — Й. Бойко, предс.; М. Дидик, кас.; Р. Пристай, секр.

НЕ ЗАСТРАШЕНА.

Аліса М. Ґибсон, 27-літня доглядачка недужих, пробувала тому два роки зіскочити з бальону на висоті 2,000 стіп при помочі скоропаду, але при тій нагоді поламала собі кости. Тепер, виздоровівши, пробує знову скоку з парашутою зо 150 стіп високої вежі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Виказ жертв на Світову Виставу.

Члени 204. відділу У. Н. Союзу зложили жертви на Світову Виставу: А. Ґелетій $10; Станислава Ґурин $5; по $2: В. і М. Гук, К. і В. Гаврищків, Е. і А. Хитрик, Я. Гаврилко, С. Тура, М. і А. Главдун, К. Миронюк; по $1: О. Дзюрка, Катерина Біла, С. Кулик, Л. Мороз, М. Максимюк, Т. Дутчак, Н. Редчук, В. Ґалунка, М. Лисогір, В. Бабесюк, М. Дарчук, С. Лисяк, Р. Рибак, Г. Розій, В. Шустакевич, В. Новаковський, І. Ґонтарук, І. Гудима, М. Мороз, о. А. Іванишин, Марія Лехицька, С. Ткачук, М. Бродин, М. Осадчук, д-р І. Смит, І. Чорній, В. Голубович, Е. Остров, Ф. Душник, А. Душник, Я. Марків, В. Дворчин, Я. Щигол, М. Першин, Т. Чіп, М. Жирий, Д. Каришин, Ольга Падус; по 50 ц.: О. Ковердович, П. Марчук, П. Папроцький, А. Павелко, А. Лесняк; Марія Ґімбаль 25 ц. Дотепер зі збірки від членів і з каси відділу передано Українському Американському Виставовому Т-ву в місяці червни 1938, $50, а в місяці лютім 1939 також $50.

М. Близнак, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

На народні цілі.

На річних зборах Тов. Жінок ім. Ольги Басараб в Ґенсон Парку, предсідниця Анна Цуприк заявила, що треба вшанувати 15-літню річницю смерти Ольги Басараб. Членкиці ухвалили вислати з цеї нагоди $10 на народні цілі: $5 на Рідну Школу, а $5 на інвалідів. Гроші вислано через Обєднання.

Юлія Кашул, секр.

БРУКЛИН, Н. Й.

Виказ жертв.

Виказ жертв, зложених при нагоді зборів Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 158 У. Н. С., в Брукліні, 2 січня ц. р. Зібрано $26.25. Розходу $8.50. Оставшу суму $17.75 долучено до суми з Листопадового Свята, що разом дало $100.55. Ті гроші переслано вже через Обєднання. Зложили: І. Сенько $5; Й. Юнга $2; по $1: І. Пагут, Г. Сокол, Ю. Павчак, І. Була, А. Паленичка, Л. Кісь, Д. Сенюта, В. Галась, Ф. Звір, М. Баглай; по 75 ц.: Н. Цибревський, В. Костів; по 50 ц.: Т. Сорока, І. Мудрик, Д. Масник, С. Глушко, А. Отенбрайт, П. Корейко, М. Кіт, С. Канюка, Г. Сидорко, П. Дубовецький, В. Синчишин, Н. Сторожук, Т. Шеремета; по 25 ц.: Л. Костів, Е. Кмита, Н. Бень, І. Корнова, Н. Крук. (В попереднім виказі пропущено Олена Ґвязда $1).

М. Баглай.

ГЮСТОН, ТЕКСАС.

На Рідну Школу.

Гром. Павло Барабаш переслав через Обєднання $10 на Рідну Школу. Зложили: П. Барабаш $7; А. Слотвінський $1; А. Шіллер 75 ц.; Т. Ренфро 50 ц.; по 25 ц.: Б. Фарінґтон, Ф. Сперс, пані Джіліс.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З Листопадового Свята.

Пересилаю через Обєднання $37.23 на українських інвалідів. Гроші ці прийшли з Листопадового Свята, влаштованого заходами Стрілецької Громади і Ц. К. У. Н. Товариств, 6 листопаду м. р., в Ню Йорку.

М. Близнак.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

Пошукую своїх двох сестер **ОЛЕСЬКИ І АНЕЛЬКИ ДИДИК**, котрі походять зо села Вараниівка, пов. Бережани. Правдоподібно обі замужні й перебувають у Філядельфії, або біля Філядельфії Якби хто знав про них, або вони самі це прочитали, проситься зголосити на мою понижче подану адресу: Стефанія Дидик-Кучер, Mrs. Stella Kutcher, 312 E. 9 St., New York, N. Y. 43-4

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОШУКУЮ ЧОЛОВІКА на фарму до роботи коло курей. Платня після умови. Голоситися до: 44-5
THEO. KOWALSKY,
R. 1, Box 415, Millville, N. J.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(42)

Та хоч Юнґо був розлючений до скажености то проте його люти ще було замало, щоб побороти Тарзана. Замало було навіть його великої сили. Бо це все мав Тарзан, а крім того ще мав зручність, вмілість панувати над собою, та інтелеґенцію. Юнґо простяг свої руки, щоб схопити Тарзана, а малпи збоку кричали: „вбий, вбий".

Та як тут було його вбити, коли він все виховзувався Юнґові з рук. Що вирветься Юнґо до Тарзана, а цей скочить боком і Юнґо мов дурень заточиться та мало не впаде. Тарзан навмисно довший час так грався з малпою, бо він знав, що велика лють лиш в першій хвилині боротьби додає звірині, чи чоловікові, силу. На довшу мету скажена лють знесилює всяку істоту.

А коли Юнґо від цеї боротьби і від власної злости охляв, Тарзан підскочив до нього і рукою обняв його за карк. Та так сильно, що Юнґо відразу захрапів. Тепер Тарзан всю свою енерґію скупчив в тій руці, що здавлювала малпу. Малпа пручалась на всі боки. Вони разом повалились на землю. Та Тарзан не дбав про це, а цілою своєю силою душив Юнґа.

Нарешті малпа почала повільніше боротись, а далі захрипіла: „когода". Це значило: „піддаюся". Тарзан знав, що по тім признанню Юнґо додержить обітниці. Тому він пустив малпу і сам скочив на ноги. При тім він закликав: „я королем!" Та він мусів ще вичекати хвилю, чи не знайдеться ще хтось інший зпоміж малп, що захотів би з ним поборотись.